

Should I stay or should I go?

- En kvalitativ studie om varför ungdomar
fortsätter med elitfotboll.

Anton Gustafsson & Simon Serrander

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete på grundnivå 108:2015
Ämneslärarprogrammet inriktning specialidrott 2012-2017
Handledare: Malin Träff
Examinator: Pia Lundqvist Wanneberg

Syfte och frågeställning

Studiens syfte är att öka kunskapen om på vilket sätt yttre faktorer påverkar ungdomar i åldern 13-15 att fortsätta med elitfotboll genom att utforska ungdomarnas egen upplevelse. Studiens frågeställningar är: (1) På vilket sätt påverkar tränarens roll ungdomar till att fortsätta med elitfotboll? (2) På vilket sätt påverkar föräldrar och kamrater ungdomar till att fortsätta med elitfotboll? (3) På vilket sätt påverkar tidsfaktorer ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?

Metod

En kvalitativ studie genomfördes genom att intervjua sex stycken ungdomar i åldern 13-15 år. Dessa ungdomar har en elitfotbollsbakgrund. Intervjuerna var halvstrukturerad och genomfördes utifrån en utformad intervjuguide

Resultat

Resultat visar att deltagarnas tränare har en stor roll till att de fortsätter i en akademiverksamhet. Detta beror på att tränaren skapar en inre motivation hos sina spelare vilket gör att de vill fortsätta med fotboll. Förutom tränare var det samhörigheten till deltagarnas föräldrar och lagkamrater som bidrog till en fortsättning inom akademifotbollen.

Slutsats

Av de tre faktorerna som deltagarna besvarade ansåg de att tränarens roll var den viktigaste faktorn till att de fortsätter med fotboll på elitnivå på grund av att tränaren skapar en positiv känsla till deras val till att fortsätta.

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	1
2	Bakgrund.....	1
2.1	Vinster med ungdomsidrott.....	1
2.2	Centrala begrepp: Breddidrott och elitidrott.....	2
2.3	Self-determination Theory.....	3
3.	Forskningsläge.....	4
3.1	Avslutat idrottsdeltagande.....	4
3.3	Fortsättning inom fotboll.....	6
3.3	Styrande faktorer till avhopp samt fortsättning.....	7
3.3.1	Tränarens roll.....	7
3.3.2	Tidsfaktorer.....	8
3.3.3	Föräldrars påverkan.....	8
3.4	Syfte & frågeställningar.....	9
4.	Metod.....	10
4.1	Procedur.....	10
4.1.1	Intervjuguide.....	10
4.1.2	Urval.....	10
4.1.3	Genomförande av intervju.....	11
4.1.4	Bearbetning av data.....	11
4.1.5	Etiska förhållningssätt.....	12
4.1.6	Validitet och Reliabilitet.....	12
5.	Resultat.....	13
5.1	Tränarens roll.....	13
5.2	Tidsfaktorer.....	15
5.3	Föräldrars påverkan och kamrater.....	16
6.	Diskussion.....	17
6.1	Tränarens roll.....	18
6.2	Föräldrars/Kamraters påverkan & tidsfaktorer.....	19
6.5	Styrkor och svagheter.....	21
6.6	Slutsats.....	22
6.7	Fortsatt forskning.....	22

Käll- och litteraturlista..... 23

Bilaga 1 Käll- och litterat

Bilaga 2 Intervjuguide

Bilaga 3 Målsmansunderskrift

1 Introduktion

80% av Sveriges ungdomar går någon gång med i en idrottsförening. Däremot är denna siffra halverad vid 20 år ålder och cirka hälften har då inte längre anknytning till en idrottsförening. (Franzén & Petersson 2004)

Fördelarna med att ägna sig åt regelbunden fysisk aktivitet är exempelvis ökat välbefinnande, stärkt självförtroende, bättre koncentrationsförmåga, ökad inlärningsförmåga och ökad muskelstyrka. Att inte ägna sig åt regelbunden fysisk aktivitet kan leda till att skolframgångar uteblir och att folkhälsan försämras. (Riksidrottsförbundet 2009b) För att få fler barn och ungdomar till att fortsätta med idrott längre får Sveriges idrottsrörelse ett årligt bidrag från regeringen på 500 miljoner kr. Detta bidrag fördelas av Riksidrottsförbundet till deras medlemsförbund. (Regeringens proposition 2008/09:126) Enligt Riksidrottsförbundet har ungdomar som idrottar och är aktiva inom en idrottsförening mycket att vinna. Ungdomar som är aktiva inom en idrottsförening utvecklas fysiologiskt, psykologiskt men även socialt (Riksidrottsförbundet 2009a).

I rapporten tas det upp olika orsaker till varför avhoppet från idrotten i ungdomsåren uppstår. Det är fysiologiska, psykologiska, individuella och sociala faktorer som är de främsta orsakerna till dagens avhoppssproblematik i föreningslivet (Franzen & Petersson 2004).

Vad styr då ungdomars fortsättning inom idrotten? Vilka yttre faktorer har störst påverkan avseende en fortsättning? Denna studie har som syfte att studera ungdomars val till en fortsättning inom elitfotboll samt att undersöka deras erfarenheter av elitfotboll.

2 Bakgrund

2.1 Vinster med ungdomsidrott

En FoU-rapport visar att 91 % av de ungdomar som idrottar är nöjda med livet jämfört med 82 % av ungdomar utanför idrotten. Ungdomar som idrottar anser att fler träningar och mer tid med vänner gör dem nöjda med livet och speciellt lagidrott ger ungdomar ett större socialt kapital. (Riksidrottsförbundet 2005)

Att som ungdom vara verksam i en förening och träna regelbundet ger en rad olika sociala och fysiologiska fördelar. I en undersökning gjord av Trondman (2005) uppger 29 % att idrotten har mycket stor betydelse i deras liv, 68 % anger dessutom att det ger status att vara duktig i en idrott. (Trondman, 2005) Deltagarna angav olika svar om vad de tyckte gav hög status. De deltagare som ansåg att det gav hög status att vara duktig på idrott tyckte även att ha många vänner, vara bra i skolan samt ha bra föräldrar gav samma höga status bland dem.

I studien tas det upp aspekter som tiden ungdomar lägger ner på sin idrott. Där uppger över hälften att de lägger minst sju timmar varje vecka på sin idrott och att föreningsidrotten tar upp mycket av deras fritid. Ungdomarna ställer sig neutralt till denna tidspåverkan. Det tas inte upp om ungdomarna anser att det är negativt eller positivt att deras idrott tar upp denna tid. (Trondman 2005).

2.2 Centrala begrepp: Breddidrott och elitidrott

Vi har valt att använda oss av Riksidrottsförbundet beskrivning av breddidrott: ”*I breddidrotten är hälsa, trivsel och välbefinnande normgivande, även om prestation och tävlingsresultat ofta tjänar som sporre*” (Riksidrottsförbundet 2009a, s.11).

Breddidrott är en del av idrottsrörelsen och den är till för alla oavsett nivå. I ungdomsåren finns det drömmar och olika typer av ambitioner till sitt idrottsutövande. Till de ungdomar som vill fortsätta med sitt idrottande men har lägre krav på tävling och träning är breddidrott ett alternativ som tar hänsyn till dessa krav. Breddidrotten ska även ge möjligheten till de ungdomar som väcker sitt idrottsintresse sent. Därför ska det finnas en övergång mellan bredd och elitinriktad idrott eller omvänt. (Riksidrottsförbundet 2009a)

Att beskriva begreppet elitidrott har vi även här tagit hjälp av Riksidrottsförbundets *idrotten vill*. Enligt Riksidrottsförbundet är beskrivning av elitidrott:

”*I den elitinriktade idrotten är prestationsförbättring och goda tävlingsresultat vägledande*”(Riksidrottsförbundet 2009a, s. 11).

Idrotten vill förklarar även vad elitinriktad verksamhet är. En del ungdomar väljer att inrikta sig i tidig ålder. Därför är det viktigt att verksamheten är tydliga med vad inriktningen är och dess konsekvenser med verksamheten. Det är även viktigt för föreningen att tydliggöra vilken inriktning de väljer att bedriva och är öppna med detta till ungdomarna och deras föräldrar.

Denna information ska redogöras från början för att veta vad förutsättningarna är och vilka krav som gäller för verksamheten. Elitriktad idrott är till för ungdomar som vill satsa på sin idrott och har höga ambitionsnivåer med sin idrott. (Riksidrottsförbundet 2009a)

Enligt ovanstående definition av elitidrott är vår uppfattning att elitungdomsfotboll i Stockholm bedrivs av utvalda akademier. De klubbar som bedriver en elitungdomsverksamhet är följande: Djurgården IF, Hammarby IF, AIK fotboll och IF Brommapojkarna. Dessa klubbar bedriver en tydlig elitverksamhet. De erbjuder ungdomar som har en talang och en hög ambition med sin fotboll chansen att göra en seriös elitungdomssatsning.

2.3 Self-determination Theory

SDT (Self-determination Theory) är en motivationsteori. SDT beskriver alla individers psykologiska behov som är resultatet till deras totala motivation. I denna teori finns det tre stycken olika typer av motivation. Ryan och Deci (2000) delar in sin teori i inre motivation, yttre motivation och avsaknad av motivation. För att en individ ska nå optimal motivation behöver de tre fundamentala psykologiska motivationsbehoven vara uppnådda. I SDT behandlas personliga förändringar som baseras på att agera för att sedan göra agerandet till ett mål. Inom den interna motivationen finns det olika effekter av sociala sammanhang. Vilket menas med hur olika faktorer som exempelvis belöningar, sociala relationer och självutveckling kan påverka den upplevda inre arbetsmotivationen.

Denna uppsats har som teoretisk utgångspunkt hur sambandet mellan tränare och spelare kan påverka spelarnas autonomi, kompetens och samhörighet med hjälp av reflektioner från elitungdomsspelare i fotboll. Nedan kommer vi beskriva begreppen autonomi, kompetens och samhörighet.

Autonomi är känslan av att människan kan påverka och bestämma över sig själv och sin omgivning. För att individen ska känna självständighet och frihet behöver individen en omgivning som motiverar dem. Yngre individer motiveras av bekräftelse, beröm och feedback och på så sätt erhåller yngre individer en inre arbetsmotivation (Lord & Farrington, 2006).

Däremot visade sig att när en individ har en hög känsla av autonomi bidrar det till en ökad inre motivation och bättre prestation. Individer är i stor grad påverkade positivt av andra

människors vägledning som stödjer individens självstyre (Ryan, La Guardia, Solky- Butzel, Chirkov & Kim, 2005). Ryan och Deci (2000) beskriver autonomi som den viktigaste av de tre faktorerna inom SDT för att nå inre arbetsmotivation men är beroende av de andra faktorerna.

Kompetens betyder att individer har ett behov av att känna sig respekterad som kompetent, sakkunnig, erfaren och behövd. Behovet av kompetens innebär att människa har en inre strävan till att anpassa sin omgivning på ett bättre sätt och att öka sin kompetens inom olika områden. Människan har ett behov av att kunna visa sina färdigheter för att sedan få bekräftelse för att känna sig behövda (Deci & Ryan, 2000). I stora drag handlar kompetens om att ha det som krävs för att lyckas med uppgifter För att uppnå känslan av kompetens behöver uppgifter som individen ställs inför vara optimala. Uppgifterna ska då inte vara för enkla eller för svåra.

Samhörighet beskrivs som begäret att känna gemenskap och tillhöra en grupp. Enligt Ryan och Deci (2000) uppkommer den inre motivationen när individen känner en stark känsla av samhörighet och gemenskap. En känsla av samhörighet bildas när en individ känner en böjelse för de individerna i sin omgivning.

3. Forskningsläge

3.1 Avslutat idrottsdeltagande

Att barn och ungdomar slutar med föreningsidrott är inte ovanligt. Det kan bero på flera olika faktorer som gör att man som aktiv slutar. RF:s studie *Ungdomars tävlings- och motionsvanor* (2005) studerar varför ungdomar slutar med föreningsidrott och uppkomsten till avhoppet. I studien tillfrågades 3000 ungdomar som var folkbokförda i Sverige och i åldern 13-20 år. Av dessa 3000 ungdomar som tillfrågades var det 37 % som uppgav att de har slutat med föreningsidrott. Parallellt med RF:s studie undersökte Trondman (2005) om Unga och föreningsidrotten. Detta var en nästintill identisk studie med likvärdiga frågor. Urvalet av personer som deltog i studien var 1580 ungdomar i åldern 13-20. Trondmans resultat visade att 41 procent hade avslutat sitt deltagande i föreningsidrott. I båda studiernas resultat framgår det att ungdomar som slutar med föreningsidrott gör det vid övergången mellan barnidrott till ungdomsidrotten. Det vill säga att avhoppet sker i takt med stigande ålder. Det visar sig även att pojkar stannar kvar längre inom föreningsidrotten än vad flickor gör. De vanligaste

anledningarna till att ungdomar slutar är att intresset för idrotten inte finns eller att deras tid inte räcker till.

I Trondmans (2005) studie var det drygt hälften av dem som hade slutat som kunde tänka sig att börja igen i någon form av föreningsidrott. Av dem som hade slutat var det 7 procent som ansåg att de inte ville börja igen. I Trondmans (2005) artikel studerades även faktorer som kan kopplas till varför barn och ungdomar slutar med föreningsidrott. Resultatet i studien visade att andelen ungdomar som hoppade av hade en ensamstående förälder, hade svag sociogeografisk förankring, hade föräldrar som kommer från invandratäta områden och föräldrar som saknar erfarenheter av att vara ledare eller hade varit aktiva inom föreningsidrotten.

Forskning om avhopsproblematiken har studerats inom olika sporter. Eliasson och Johansson (2014) har studerat varför flickor slutar med innebandy. I studien nämns olika faktorer som påverkar flickors val till att sluta med innebandy. Jämförelsevis med de studierna som är kopplade till fotboll och som är nämnda tidigare i arbetet finns det en koppling mellan varför ungdomar slutar med idrott. Det som studien undersökte var anledningarna till varför flickorna i studien slutade med innebandy. Anledningarna till avhoppet var att kraven för deras idrott blev högre samt att ledarens krav ökade. Idrotten krävde nu mer tid av deltagarna som de inte var beredda att lägga ned. (Eliasson & Johansson 2014)

Ett avslutat idrottsdeltagande kan även bero på individens privatliv. Patriksson (1987) beskriver styrande faktorer i en idrottares privatliv som till exempel: kön, ålder socialgrupp, individens mål, självuppfattning med mera. Patriksson tar upp ett exempel, när en individ sätter upp egna mål inom sin idrott och jämför dessa mål med andras istället för sig själv kan resultatet bli att individens självförtroende sänks och att idrottskarriären blir kortare.

Ett avslutat idrottsdeltagande kan även påverkas av den idrottsliga verksamheten. Vilket kan vara vilken idrottsgren det gäller och vilka mål som gäller för föreningen. Om en förening välkomnar alla kommer detta enligt Patriksson (1987) leda till ett ökat avhopsantal bland barn och ungdomar från idrotten. Patriksson menar då på att om en förening har höga mål och har ett selektivt urval i form av antagningstester så minskar avhoppet från idrotten. (Patriksson 1987)

3.3 Fortsättning inom fotboll

Keathley, Himelein och Srigley (2013) undersökte varför ungdomar fortsätter med fotboll. De fick diskutera tre stycken anledningar med att fortsätta träna fotboll och här visade det sig vara tydliga könsskillnader om varför ungdomar fortsätter med att spela fotboll. De vanligaste anledningarna var att få träffa lagkamrater, motionera och "rolig sport att utöva". Det sociala var den punkt som flickor ansåg var den viktigaste punkten som gjorde att de fortsatte med fotboll. Ett exempel i studien var en flicka som var utfrysad i skolan och fotboll hjälpte henne att bli accepterad i skolan.

Andra punkten var att ungdomarna ansåg att fotboll hjälpte dem att bli bättre tränade. Vilket uppskattades av både könen men i största utsträckning av pojkarna. Tredje punkten var att de ansåg att fotboll är roligt att utöva. Denna punkt var det mest pojkar som rakande som viktigast på frågan varför de fortsätter med fotboll. (Keathley, Himelein & Srigley 2013)

I Britta Thedin Jakobssons avhandling "Vilka stannar kvar och varför" tar hon upp begreppet habitus och hur det påverkar ungdomars idrottsutövande. Varje individ har sitt egna habitus där hen skapar sin egen bild av den miljö hen befinner sig i. Enligt författaren räcker det inte med att ungdomar har ett visst idrottsligt intresse eller en idrottslig färdighet för att fortsätta med sin idrott. För att vilja fortsätta idrotta behövs det en viss typ av habitus. Det krävs att de idrottande ungdomarna känner sig bekväm i den praktik som deras verksamhet är baserad på. En viktig grundstomme som författaren tar upp är tävling- och rangordningslogiken i idrotten som ungdomar behöver infinna sig i och känna sig bekväma med.

I barn och ungdomsåren är individens habitus särskilt öppet för intryck och påverkan och formas där med. Oavsett att varje individ skapar sin egen habitus formas gemensamma mönster i grupper där de utvecklas under likartade villkor. (Thedin-Jakobsson 2015) Författarens tolkning om varför ungdomar väljer att stanna kvar inom idrottsrörelsen var känslan av sammanhang. Ungdomarna i studien uppskattade känslan av att utvecklas inom sin idrott, lära sig nya färdigheter för att sedan klara av något de inte hade klarat av tidigare. Att ungdomarna får ingå i ett sammanhang tillsammans med andra aktiva och dess ledare som delar samma intresse upplevs som betydelsefullt för de idrottande ungdomarna. Ungdomarna ansåg även att idrottsutövandet gav dem en känsla av ett ökat välbefinnande och att de kände sig fysiskt och psykiskt starka. (Thedin-Jakobsson 2015)

3.3 Styrande faktorer till avhopp samt fortsättning

Nedanför kommer vi att presentera tidigare forskning kring avhopp samt fortsättning inom elitidrott.

3.3.1 Tränarens roll

Under denna punkt tar vi upp tränarens roll i relation till ungdomars deltagande i fotboll. I studien av Keathley, Himelein och Srigley (2013) jämfördes flickor och pojkar och deras anledningar till att sluta spela fotboll. Den näst största faktorn bland flickors avhopp från sporten var problematik med tränaren (Keathley, Himelein & Srigley 2013). 55 % av flickorna svarade att det var på grund av deras coach som de slutade, jämfört med endast en pojke som svarade likadant. Flickorna motiverade sitt beslut att de kände att deras tränare inte hade tid för dem och att de inte blev utmanade till att få utvecklas ytterligare. Studien sammanfattar tränarens roll med att tränarens kvalitetsnivå bland ungdomslag för flickor kan vara sämre än de som tränar ungdomslag för pojkar. Studien kom även fram till att flickor lägger stor vikt till relationer i laget och att detta kan vara en faktor till att tränarens roll i ett ungdomslag för flickor är tydligt påpekad. (Keathley, Himelein & Srigley 2013)

Mageau och Vallerand (2003) studerade olika behov som styr människans inre motivation. Har en idrottare den inre motivationen anser forskarna att de självmant drivs och går in helhjärtat i en aktivitet. Forskarna menar på att tränaren kan bidra till denna drivande kraft som spelarna får genom den inre motivationen. Bidrar en tränare med ett autonomiskt ledarskap (självstyrande) bidrar detta till att idrottaren större ansvar och bättre känsla för sin idrott (Mageau & Vallerand 2003)

I en ytterligare studie gjord på tränarens roll och relation till spelarna anser författarna att det är tränaren som skapar spelarens inre motivation till idrotten. Återigen tas begreppet autonomi upp som en avgörande för idrottarens positiva känsla för sin idrott. Sätter en tränare press och kontrollerar sina adepter hela tiden medföljer en negativ känsla för idrotten bland deras idrottare. En tränare ska skapa utrymme för självstyrande och gemenskap hos idrottaren för en fortsatt utveckling och fortsättning inom idrotten. (Joesaar, Hein & Hagger 2011)

3.3.2 Tidsfaktorer

I intervjustudien av Keathley et al (2013) belyser författarna varför ungdomar slutar med elitfotboll på grund av olika tidsfaktorer. *"Jag hade andra intressen och det fanns inte tid till att göra andra saker"* (Keathley, Himelein & Srigley 2013, s. 180). Deltagarna svarade även att *"På grund av att jag inte utvecklades något mer, började jag att överväga för och nackdelar av mina försök till att nå framgång i min idrott. Efter en tids övervägande beslutade jag mig att använda min tid till skolarbete, hobbies och vänner"* (Enoksen 2011, s. 29).

Enoksen (2011) förklarar att genom att vara planerad och strukturerad kan det tendera till en positiv riktning till att fortsätta med elitidrott. Enoksen (2011) beskriver att idrottaren måste ha en individuell planering som kretsar kring föräldrar, lärare, klubbtränare. Vilket kan leda till att idrottarens villkor blir bättre och kan därmed fokusera på sin idrott men även ha tid till sitt privatliv. Dessa villkor kan exempelvis vara praktiska förhållanden som träningsmöjligheter och transport till och från träning.

Inom yttre ramfaktorer ingår förutsättningar för verksamheten, den enskilda idrottaren och föreningen. Faktorer som ingår i denna kategori nämner Patriksson (1987) exempel som avståndet mellan hemmet till träningslokalen, när träning ska äga rum och hur kommunikationerna ser ut (kan individen åka kollektivt till träningen) (Patriksson 1987). Även skola och arbete ingår i denna huvudkategori men påverkas dock i en liten utsträckning. Att anpassa skolschema och arbetstider är ett måste för ungdomar för att klara av sitt idrottande på fritiden. Detta på grund av att de flesta skoleleverna kan få större krav på sig ju högre de kommer i skolsystemet. Vilket kan leda till att eleven måste lägga ned mer tid åt skolarbete och i sin tur kommer idrotten i andra hand.

3.3.3 Föräldrars påverkan

Att föräldrar engagera sig och uppmuntrar sitt barn till att idrotta kan resultera i att barnet känner glädje med att idrotta (Scanlan & Lewthwaite 1986). Balansen mellan hur mycket föräldrar ska engagera sig är svår, då det kan övergå till den negativa motsatsen. Enligt Robinson & Carron (1982) har föräldrar höga förväntningar och ställer stora krav på sitt barn.

Det har visat sig att föräldrar ställer krav på sina barn genom att uppmuntra de till att börja specialisera sig tidigt och föräldrarna finansierar läger, privat lektioner och specifik utrustning till hemmet. (Hill & Hansen 1988) När föräldrar ställer höga krav på sitt barn, visar det sig att barnen känner sig skyldiga till att fortsätta träna för att uppfylla föräldrarnas förväntningar. (Coakley 1992)

När ett barn involverar sig i en akademiverksamhet innebär det att föräldrarna till dessa barn får anpassa sin vardag för att på bästa sätt hjälpa sitt barn i deras tidiga elitsatsning (Clarke & Harwood 2014). Föräldrar till barn och ungdomar som tillhör en akademiverksamhet får enligt Clarke och Harwood (2014) anpassa sin vardag för att deras barn ska kunna satsa på sin idrott. Författarna i studien beskriver att dessa föräldrar gör osjälviska val för att anpassa vardagen på bästa sätt utifrån deras barns idrottskarriär. De val som föräldrarna gör är exempelvis att skjutsa sitt barn till träningarna, organisera sina egna arbetstimmar och att investera mer tid och pengar. Författarna beskriver även att fotbollen blir föräldrarnas hobby och att de gör ett levnadsval när de engagerar sig i sitt barns intresse för att de ska kunna utvecklas på bästa sätt. I studien framkommer det inte om föräldrarna anser att deras val påverkar dem positivt eller negativt. (Clarke & Harwood 2014)

Clark och Harwood beskriver föräldrarna som en stöttande, peppande och involverande person i deras barns fotbollsliv. En förälder är enligt författarna benägen att hjälpa till för att deras barn ska lyckas men är dessutom beskyddande och medveten om de negativa konsekvenserna som medföljer om deras barn inte får tillhöra en akademiverksamhet längre. (Clarke & Harwood 2014)

3.4 Syfte & frågeställningar

- Studien syfte är att öka kunskapen om varför ungdomar i 13-15 års ålder fortsätter med elitfotboll och utforska ungdomars erfarenhet av elitfotboll.
  - På vilket sätt påverkar tränarens roll ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?
  - På vilket sätt påverkar föräldrar och kamrater ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?
  - På vilket sätt påverkar tidsfaktorer ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?

4. Metod

I studien har vi valt att göra en kvalitativ intervju. Valet föll på kvalitativ metod eftersom syfte med vår studie var att få en djupare kunskap om respondenternas erfarenhet om elitfotboll.

4.1 Procedur

4.1.1 Intervjuguide

En intervjuguide utformades (Se bilaga 2) för att användas under intervjuerna. Intervjuguiden gjordes för att säkerhetsställa att frågorna som ställdes inte skulle skifta fokus under intervjun och därmed missa något viktigt. Vi har utgått från en halvstrukturerad intervjuform. Denna struktur har bestämda frågeområden i en bestämd följd. Med att utgå utifrån denna typ av intervjuform ger oss utrymme till följdfrågor utifrån deltagarnas svar. (Hassmén & Hassmén 2008). Intervjuerna inleddes med att ställa bakgrundsfrågor till deltagarna för att bygga upp ett förtroende för varandra (Hassmén & Hassmén 2008). Bakgrundsfrågorna som ställdes handlar om deltagarnas ålder, kön och deras fotbollsbakgrund på elitnivå exempelvis: "Hur gammal var du när du började spela fotboll?" "Hur länge har du spelat fotboll?" "Berätta hur det kommer säg att du spelar på den nivån som du gör nu?".

Andra delen av intervjun inleddes med frågor som bestod är direkt kopplade till studies syfte och frågeställningar. Frågorna som ställdes i del två var öppna frågor vilket gör att deltagarna kan svara utförligt och vi får en ökad förståelse för deltagarnas livsvärld, med vilket menas hur deltagarna upplever världen med sina sinnen. (Hassmén & Hassmén 2008) Frågor som diskuteras i denna del är frågor som: "Vad är det som driver dig att gå till träningen?" "Vad är det som gör att du fortsätter med att spela fotboll på elitnivå?"

4.1.2 Urval

I studien deltog tre stycken pojkar från två utvalda akademier i Stockholm och tre stycken flickor från två utvalda akademier i Stockholm. Fotbollsföreningarna som deltagarna i studien deltar i bedriver en elitverksamhet där klubbarna befinner sig på en hög nationell nivå. Alla sex deltagare har representerat ett akademilag i Stockholm i minst två säsonger.

Urvalet gjordes ur ett selektivt urval där kravet för deltagarna var att de uppfyllde vår definition av ungdomselitfotboll. De vill säga att deltagarna har representerat minst en av de

fyra akademiverksamheterna i Stockholm; Djurgården IF, Hammarby IF, AIK fotboll och IF Brommapojkarna. Valet av de utvalda akademierna gjordes för att de ligger geografiskt rätt och klubbarna har en tydlig elitungdomssatsning. Informationen som deltagarna hade var relevant för studien vilket tenderade till att syfte och frågeställningar besvarades (Patton 2002).

4.1.3 Genomförande av intervju

Vi började vårt sökande av respondenter med att kontakta sex stycken ungdomar som går på en skola i Stockholmsområdet. Valet av skola genomfördes genom personliga kontakter och för att den utvalda skolan bedriver en utformad fotbollsverksamhet på skoltid. De sex deltagarna har som vi tidigare nämnt representerat en av de fyra nämnda akademiverksamheterna. Vid mötet av respondenterna presenterade vi studiens syfte och frågade om de hade möjlighet att delta i studien. Bemötandet var bra och alla tillfrågade respondenter ville delta. Vid godkännandet av respondenterna började vi utforma ett informationsblad till deltagarnas föräldrar. Anledningen var att deltagarna var under 18 år och därmed behövdes ett godkännande från deltagarnas föräldrar (se bilaga 3). Vi utformade en intervjuguide som var en hjälp under intervjun för att säkerhetsställa att intervjun in skiftade fokus och inte missade det centrala i studien. När föräldrarna hade godkänt att deras barn fick dela i studien bokade vi in intervjuerna. I början av varje intervju talade vi om vad studiens syfte var och att de kommer vara anonyma i studien. Samtliga intervjuer genomfördes på Gymnastik och idrottshögskola i Stockholm. Vi valde Gymnastik- och idrottshögskolan på grund av deltagarnas bekantskap med platsen. Enligt Jacobsen (2007) är platsen som intervjun äger rum på är viktigt för att inte svaren ska påverkas. Vi dokumenterade intervjuerna via ljudupptagning från en mobiltelefon. Innan intervjun började frågade vi respondenternas om tillåtelse att intervjun spelades in. Samtliga intervjuer tog mellan 30-40 minuter. (Jacobsen 2007)

4.1.4 Bearbetning av data

Samtliga sex intervjuer transkriberades ordagrant utifrån från deltagarnas svar. Materialet från transkriberingen delades in i fyra stycken olika underrubriker som har en utgångspunkt från frågeställningarna: *Tränares roll, Tidsfaktorer, Föräldrars påverkan och Motivation*. Efter transkriberingen bearbetades ett tema i taget där svaren från de sex deltagarna jämfördes och plockade ut det mest väsentliga delarna som sedan lades in i ett separat dokument.

För att kunna uppnå trovärdighet i en studie förklarar Kvale och Brinkmann (2014) att det avgörs hur bra en forskare kan kontrollera, ifrågasätta och teoretiskt tolka sitt resultat. Vid genomförandet av resultatanalysen lades det stor vikt på att förstå och tolka resultaten rätt för att öka trovärdigheten i studien. (Kvale & Brinkmann 2014)

Texterna som transkriberades lästes igenom ordentligt för att få ut väsentlig information av texterna. Vid analyseringen plockades det mest väsentliga i meningarna ut från texterna, för att sedan redovisa det tydligt i resultatet. Därefter delades de utplockade meningarna in i fyra stycken underrubriker för att underlätta både för resultatet och för läsaren. Efter analysen sammanställdes detta till ett resultat. Genom att dela in analysen i fyra olika teman ledde det till att resultatet sammanfattades till en helhet, vilket ledde till att en röd tråd i studien följdes. Med hjälp av de fyra underrubriker: *Tränarens roll, Tidsfaktorer, Föräldrars påverkan och Motivation* får man en god överblick över det framställda resultatet.

4.1.5 Etiska förhållningssätt

Vi har utgått från vetenskapsrådets fyra huvudkrav. Det första huvudkravet är informationskravet och innebär att vi som författare upplyste våra deltagare om studiens syfte och hur vår undersökning skulle genomföras. Det andra huvudkravet är samtyckeskravet vilket innebär att studiens deltagare ställde upp frivillig och att de när som helst kunde avsluta sitt deltagande i studien utan några påtryckningar från oss författare. Konfidentialitetskravet är det tredje huvudkravet, vilket innebär att deltagarna ska vara anonym. Personens namn eller föreningstillhörighet kommer därför inte att nämnas i studien. För att säkerhetsställa att deltagarna inte kan bli spårade kommer deras namn vara en beteckning som är IP (Intervjuperson). Det sista huvudkravet som vi ska belysa är nyttjandekravet. Nyttjandekravet innebär att vi förklarade för deltagarna att vi använder studien endast för forskningsändamål och att det inte kommer användas för eget affärsmässigt intresse. (Vetenskapsrådet 2002)

4.1.6 Validitet och Reliabilitet

Studien är kvalitativ och vi har använt oss utav intervjuer. För att få svar på studiens syfte och frågeställning utformade vi en intervjuguide. Valet till att utforma en intervjuguide var att vara säker på att intervjuerna inte skiftar fokus eller att man missar det centrala i intervjun. Med att utforma en intervjuguide leder till att validiteten stärks (Hassmen & Hassmen 2008). En faktor som kan ha sänkt validiteten i studien vara att en pilotstudie inte genomfördes inför

intervjuerna. Att genomföra en pilotstudie hade hjälpt oss att säkerhetsställa frågorna i intervjuguiden, vilket i sin tur hade stärkt validiteten.

Vi har lagt ned stor vikt på att tolka svaren från deltagarna för att se olika samband och synvinklar på deltagarnas intervjuer. Genom att tolka intervjuerna separat för att senare diskutera dem tillsammans och få fram gemensamma tolkningar har enligt oss stärkt studien. Studien har också svagheter som gör att reliabiliteten blir lägre och en svaghet är att vi som författare väljer att ta ut resultat som bygger på hur vi har tolkar dem. (Kvale & Brinkman 2008) Skulle studien göras om med andra författare kommer de i största sannolikhet att ställa andra följdfrågor och få ett annorlunda resultat.

5. Resultat

Nedanför presenter vi vårt framtagna resultat som förtydligas med hjälp av citat från deltagarna.

5.1 Tränarens roll

Tränarens roll är en bidragande faktor till att ungdomarna fortsätter med fotboll på elitnivå. Samtliga deltagare uppger olika faktorer som deras tränare gör för att motivera dem till att fortsätta i föreningen samt med elitfotboll.

Att tränarens roll har en påverkan på ungdomars beslut till att fortsätta med elitfotboll anser IP1. IP1 tycker att tränaren bör bidra med att generera den inre motivationen till sina spelare. IP1 anser att hans tränare har skapat en miljö där spelarna har mål att bli så bra som möjligt och våga tro på sin egen talang. IP1:s inre motivation förstärks genom att hen får uppskattad bekräftelse från sin tränare:

"[...] Men ja att han nej men att han ändå peppar och så eller jag vet inte. Men han säger liksom att jag kan att jag kan bli så bra som möjligt. Att han tror på mig det är liksom det gör att jag vill kämpa mer och så."

Ovanstående citat stärks även av flertalet andra deltagare. Att tränaren ger utrymme till utveckling och tror på sina spelare anser flera deltagare i studien vara en faktor till att fortsätta med fotboll på elitnivå. Tränaren ska enligt deltagarna i studien vara kunnig, utvecklande, öppen, ha social kompetens, bidra till en bra stämning i gruppen samt ha en hög kravställning

som laget förstår och accepterar. På frågan om varför IP1 valde att spela fotboll i en akademiverksamhet istället för i en breddförening svarade hen följande:

"För att jag inte får tillräckligt med träning eller jag tycker det är bättre träning och det utvecklas eller liksom om jag skulle stannat kvar i mitt gamla lag skulle jag inte utvecklats någonting för jag känner redan efter en säsong att jag blivit mycket bättre. Fått mycket bättre teknik och så."

Vetskapen att deltagarnas tränare är utbildad, kunnig och att tränaren endast tränar deras lag är faktorer som motiverar deltagarna till att ansluta till ett akademilag och fortsätta spela fotboll i en akademiverksamhet. Flertalet deltagare påpekade faktorn av att deras akademitränare ansågs vara mer kunnig inom området och kunde utveckla dem mer än en tränare i en breddförening. Att inte ha en förälder som tränare ansågs av samtliga deltagare vara ett tecken på att de tillhör en elitverksamhet. Att ha en förälder som tränare ansåg vara mindre seriöst vilket inte hade varit en positiv upplevelse bland deltagarna i studien. IP1 förklarar sitt uttalande om att henoms akademilag är bland de bästa i Sverige genom att belysa tränarens roll i det vinnande konceptet. Hen beskriver att en akademitränare har högre kravställning på sina spelare samtidigt som tränaren erbjuder en större kunskap och en mer professionell inställning till att vilja bli bäst.

På frågan om deltagarnas tränare påverkar dem till att fortsätta spela fotboll i en akademiverksamhet var svaren annorlunda bland deltagarna. Ett antal deltagare ansåg att just deras tränare eller tränaren de hade haft i tidigare lag inte påverkade dem till att fortsätta. Däremot ansågs dessa tränare vara kompetenta men att de personliga faktorerna mellan tränare och spelare inte fungerade. IP1 och IP2 är de enda deltagarna som anser att deras tränare som de har nu driver dem till att fortsätta spela i en akademiverksamhet. IP1 beskriver relationen mellan sin tränare på följande sätt:

"Ja. Eller ja. Eller det beror på vilken tränare man har i såhär akademilag och hur bra han är. Ja, Hur tufft det är, hur mycket krav dom har och sådär. Det beror nog på tränaren och hur bra laget bli typ och så också."

I ovanstående citat beskrivs tränarens roll som viktigt för att laget ska kunna bli bra. Denna tanke delas av samtliga deltagare utom IP5 som anser att det är spelarna som gör laget bra på grund av deras höga ambitioner.

Sammanfattningsvis kan man påpeka utifrån deltagarnas svar att tränarens roll i en akademiverksamhet är viktigt för att laget ska bli bra och framgångsrikt. Flera av deltagarna ansåg att tränarens roll avgörs hur spelarens relation med tränaren är. Flera av deltagarna hade personliga problem med deras nuvarande tränare men de ansåg fortfarande att deras tränare var kompetent och kunnig inom området. Enligt deltagarna i en akademiverksamhet är tränarens roll viktig på grund av deras kompetens inom området och att de kan utveckla sina spelare. Däremot nämner de flesta av deltagarna att behöver mer personlig kontakt med sin tränare för att känna att de behövs och kan utvecklas.

5.2 Tidsfaktorer

Deltagarna som deltog i studien går på högstadiet och har fotbollsträningar i stort sätt varje dag och på helgerna spelar de match. Detta resulterar i att fotbollen tar upp mycket tid från deras fritid. Resultatet visar att det är en av deltagarna som planerar upp sin vecka för att vara kapabel till att lägga fokus på sin fotbollskarriär samt att hen klara av skolarbetet. IP2 strukturerar upp sin vecka på följande sätt:

”nnee alltså, när jag har mycket i skolan så pappa han lite såhär han vill gärna planera min vecka så vi sätter oss på söndagen och så planera vi veckan, du har träning måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag och så har du matte prov på torsdag då så sätter vi tisdag och onsdag när du kommer hem efter träningen två timmar och pluggar, och han vill verkligen ha liksom uppstyrt”

IP2 menar att med hjälp av sin pappa känner hen en trygghet med att vara välplanerad och strukturerad vilket gynnar IP2 till att fokusera och prestera bättre.

”eehhhh.... Jag hinner med allt och känner typ en trygghet med det typ. Jag känner typ att jag...eehhhh. Har mer fokus att lägga på fotbollen när vi planerar upp min tid på detta sätt typ. Asså.... Jag hinner fokusera mer på min fotboll.....”

Sammanfattningsvis var det en av deltagarna som tog hjälp av sina föräldrar med att planera sin vecka i detalj. De andra deltagarna tog hjälp av sin föräldrar på andra sätt genom att föräldrarna kör deltagarna till och från träningarna för att de inte ska behöva åka kollektivt, då avståndet mellan träningsanläggningarna och hemmet är långt.

5.3 Föräldrars påverkan och kamrater

En större del av deltagarna anser att deras föräldrar påverkade dem i deras val av förening. Deltagarna beskriver sina föräldrar som intresserade om deras utveckling och resultat i matcher samt träningar. Vi frågade deltagarna om det var deras val till att spela fotboll i en akademiverksamhet eller deras föräldrars. IP1 säger: *”Nej det var inte jag, men så tyckte jag att han hade gjort ett bra val så ja.”*. IP1 anser att henoms pappa gjorde ett bra val när han tyckte att hen skulle spela i en akademiverksamhet.

En förälder kan även fungera som en person där våra deltagare finner stöd och motivation. Alla deltagare nämner att när de är inne i en sämre period med fotbollen och har det kämpigt finner de alltid stöd hos sina föräldrar. Ett mönster som framkom i studien är att föräldrarna till deltagarna är intresserade av fotboll och lägger ner mycket av sin egen tid på att hjälpa sitt barn i dess utveckling. IP3 beskriver sin mammas engagemang på följande sätt och poängterar att det är en lättnad att henoms mamma är engagerad och bryr sig om henoms utveckling.

”asså dom. min mamma är tränare eller var tränare och lagledare så hon är väldigt asså säger till om dom gör något fel asså det gör dom inte bra såhär och hon har ändå hjälpt mig liksom när jag har bytt lag. för jag har spel i ganska många lag och det har varit ganska dåligt i dom flesta eeh men hon har liksom typ hjälpt mig såhär, hon stöttar mig väldigt mycket och motiverar mig mer.”

Som ovanstående citat visar och som vårt framställda resultat tyder på bidrar deltagarnas föräldrar till en positiv upplevelse i deltagarnas fotbollsliv. Däremot anser IP4 att hen känner att hen måste prestera för att inte göra hens föräldrar missnöjda. Resultatet från IP4 visar att hen känner sig osäker till hens föräldrars reaktion om hen hade velat sluta i en akademiverksamhet. Citatet från IP4 nedanför visar att hen inte refererar sin fotbollsinsats som ”Jag” utan som ”Vi”. Hens svar på frågan kommer inte bara från henoms själv utan hen delger även hens föräldrar åsikt i frågan.

”Asså jag tror de hade blivit besvikna eller för vi har lagt ner så mycket på det men jag tror ändå att de hade förstått..... kanske”

På frågan om kamrater har en påverkan på deltagarnas beslut till att fortsätta spela fotboll var svar olika. IP3 menar att det inte blir roligt att gå till träningen om hen inte har några kamrater som inte spelar i samma lag. IP3 beskriver detta på följande sätt:

”ja för att det är liksom, asså när det det är så hög press så kanske det inte blir lika roligt men asså kompisar gör så att det blir liksom asså roligare och på träningar och liksom om dom inte liksom, om det hade varit ett dåligt att man inte hade så bra kontakt med alla och då kanske det inte varit lika roligt och inte bli lika motiverad till att gå till träningarna och så. så att kompisar är en stor del såhär att alla är snälla”

Resultatet visar att det endast är IP3 som anser att kamrater påverkar deltagandet i en akademiverksamhet. De andra deltagarna anser att kamrater inte påverkade dem. IP2 svarade på följande sätt när vi frågade om hen skulle tänka sig att sluta om fem andra kamrater hade gjort det: *”[...] man får gå sin egen väg”*.

Avslutningsvis visar resultatet att alla deltagare ansåg att deras föräldrar ville att de skulle ha kul, inte ha press på sig och att de skulle få göra det som de brann för. IP4 var den deltagare som ansåg sig själv vilja prestera för sina föräldrars skull och talade om sin fotbollsupplevelse som ett ”Vi” och inte som de andra deltagarna som berättade om sina föräldrars påverkan som ett ”Jag”. Kamraters inverkan påverkade inte studiens deltagare nämnvärt. Endast en deltagare hade övervägt att byta lag eller sluta om hens kamrater hade lämnat laget.

6. Diskussion

Studien syfte är att öka kunskapen om varför ungdomar i 13-15 års ålder fortsätter med elitfotboll och utforska ungdomars erfarenhet med elitfotboll. För att genomföra denna studie gjordes kvalitativa intervjuer med sex stycken ungdomar som har en elitbakgrund inom fotboll. Nedanför presenteras diskussionen med koppling till tidigare forskning samt våra egna tankar och erfarenhet kring elitfotboll.

6.1 Tränarens roll

Utifrån de faktorer som vi har valt att undersöka var det tränarens roll som var den största anledningen till att man som elitspelare fortsätter i en akademiverksamhet. Varför tränarens roll var den största faktorn berodde delvis för att tränaren ansågs av deltagarna spela stor roll i deras fortsatta utveckling som akademifotbollsspelare. Alla tillfrågade deltagare tog upp positiva samt negativa egenskaper hos deras tränare. Att deras tränare var kunnig, social och utvecklande spelade stor roll hos deltagarna. Keathley, Himelein och Srigley (2013) beskrev i sin studie att ungdomar valde att avsluta sitt deltagande på grund av deras tränare. I vår studie har denna avhoppsfaktor inte påvisats. Därmed anser vi att deltagarnas tränare är kunniga på att samarbeta med sina spelare och att deltagarna i denna studie känner sig delaktiga i sitt lag.

Keathley, Himelein och Srigley (2013) beskrev i sin studie att flickor slutar med fotboll på grund av att deras tränare inte kunde utveckla dem. Resultat i vår studie motsäger deras resultat då flickorna i vår studie anser att deras tränare gör att de fortsätter med fotboll tack vare deras kompetenta tränare. Vi kan inte dra någon slutsats utifrån vårt resultat då deltagarantalet är få. Detta är dock ett intressant ämne till fortsatt forskning.

Vårt resultat visar att ett antal deltagare i studien hade mer vilja till att visa upp sig och känna sig sedd från deras tränare. Tre deltagare i studien ansågs vara mer positivt inställda på att ha en mer opersonlig relation till sin tränare och ville därmed inte vara beroende av relationen med sin tränare för att fortsätta att utvecklas.

Avslutningsvis vill vi diskutera fördelarna med att tränarens roll kan bidra med ökad inre motivation hos deras spelare. Vår teoretiska utgångspunkt till detta arbete var att ta reda på hur sambandet mellan spelarens närmiljö och individen själv förhöll sig till varandra genom motivationsteorin SDT. Att tränaren spelade stor roll till våra deltagares inre motivation tror vi beror på att dessa tränare använder sig av ett autonomiskt ledarskap för att motivera sina spelare. När tränaren motiverar och vägleder sina spelare skapas en trygghet hos yngre individer och deras inre motivation förhöjs (Lord & Farrington, 2006). Vår teori förstärks när deltagarna beskriver deras tränarens ledarskap som en motivationshöjare och SDT får en central roll i deras inlärningsprocess. Vi anser att sambandet mellan tränare och spelare förstärks när deltagarna i studien vid flertalet tillfällen nämner sin tränare som en bidragande faktor till deras fortsatta utveckling, vilket vi anser bidrar till spelarnas utveckling av autonomi, kompetens och samhörighet. Kompetensen hos deltagarna förstärks när de får

uppgifter från deras tränare som inte är alldeles för svåra eller enkla (Ryan & Deci, 2000). Detta tror vi är en anledning till att deltagarna fortsätter i en akademiverksamhet. Det skapas en känsla av att alltid utvecklas och klara av uppgifterna som ställs på dem.

Alla deltagare i studien beskriver att de drivs av en inre motivation och att de har en vilja att bli bäst inom sin idrott. Däremot beskriver ett antal deltagare att de har press på sig att prestera på topp. Endast en av deltagarna nämner att henoms tränare är den bidragande faktorn till att hen känner en viss press. Vi anser att ett autonomiskt ledarskap bidrar till att akademifotbollsspelare känner inre motivation och drivkraft till att bli bättre. Vi kan däremot inte bevis utifrån vårt resultat att deltagarnas tränare bidrar med inre motivation till sina spelare. Utifrån vårt resultat kan vi utläsa att deltagarnas tränare bidrar till en känsla bland spelarna att de kan gå långt och utvecklas till elitspelare. Vår åsikt är att om tränare bidrar till att deras spelare känner en stärkare inre motivation och delaktighet kommer Stockholms fotbollsakademier fostra fler målmedvetna fotbollsspelare som vill nå eliten.

6.2 Föräldrars/Kamraters påverkan & tidsfaktorer

Ingen förälder till deltagarna i studien var involverade i akademilaget eller hade någon annan roll i de nämnda föreningarna. Endast en deltagare kände en viss skyldighet till att fortsätta spela fotboll för att hans föräldrar hade lagt ner mycket tid för att hen ska lyckas med fotbollen, vilket (Coakley 1992) nämner i sin studie.

Oavsett om deltagarnas föräldrar hade en neutral roll till sitt barns elitsatsning lyssnade deltagarna på sina föräldrars åsikter kring deras val av satsning. En större del av föräldrarna ansåg att deras barn skulle "ta chansen" i en akademiverksamhet och bidrog där med sina åsikter kring ämnet. En viktig faktor i detta resultat är att påpeka deltagarnas åsikter om att deras föräldrar aldrig har satt någon press på dem och deras idrottande. Deltagarna beskrev sina föräldrar som stöttande och att de värnade om deras barns välmående. Om deras barn skulle göra denna satsning var det viktigt att deltagarna tyckte det var kul och inte påtvingat från något håll. Därmed påvisar vårt resultat att tidigare forskning om kontrollerande och styrande föräldrar som sätter hög press på sina barn inte gäller i våra deltagares fall. Detta uppmuntras både av deltagarna och av oss som författare till denna studie. Vår uppfattning är att Stockholms ungdomar erbjuds en seriös och välkomponerad elitfotbollssatsning från tidig ålder. Vi anser att ungdomarna som är med i en akademiverksamhet inte ska känna någon press hemifrån. För att förtydliga vår åsikt vill vi att spelarna i en akademiverksamhet ska

känna ett lugn och ha en idrottsprestationsfri miljö hemma. Vår erfarenhet är att kraven och pressen hemifrån kan bidra med negativa effekter hos ungdomarna som tillhör en akademiverksamhet. Enoksen (2011) förklarar att om man som elitidrottare är planerad och strukturerad bidrar det till en mer positiv fortsättning inom elitidrott. En av deltagarnas föräldrar hjälper henoms att strukturera upp sin vardag dag för dag för att på så sätt hanterar vardagen på ett lättare sätt. Hen får därmed mer tid på att fokusera på fotbollen och sin elitsatsning. De övriga deltagarnas föräldrar hjälper sina barn med transporter till och från träningarna för att underlätta för sina barn. Med stöd av Enoksen (2011) kan vi poängtera att ungdomar som vill göra en elitsatsning påverkas positivt av deras föräldrars stöd och uppoffringar. Genom att deltagarnas föräldrar påverkade deras planering kunde de fokusera mer på fotbollen och deras skola. Vi anser att deltagarnas vardagspussel blir mer genomförbart och på så sätt kan minska stressen för dem att prestera både på fotbollsplan som i skolbänken. Därav påverkas tidsfaktorerna av föräldrarnas roll i deras barns elitsatsning.

Detta resultat om föräldrarnas påverkan på våra deltagare hade varit mer komplett om vi som författare till denna studie hade intervjuat föräldrarna till deltagarna. Om vi hade fått föräldrarnas åsikter kring ämnet hade vi kunnat jämföra deltagarnas åsikter om deras föräldrar med föräldrarnas syn på sin egen roll. Genom detta resultat hade vi kunnat komma fram till hur en lyckad relation mellan en förälder och dess elitsatsande barn hade fungerat. Vi som författare har inga egna erfarenheter av att uppfostra ett barn och kan därmed inte avgöra hur man som förälder ska agera när ens barn vill göra en ambitiös elitsatsning. Däremot anser vi att vårt framställda resultat ger en stabil grund för fortsatt forskning om hur en förälder kan agera och stötta sitt elitsatsande barn på bästa sätt.

Endast en deltagare har övervägt att byta förening om dennes kamrater i laget hade gjort det. Därmed påvisar vårt resultat att våra tillfrågade akademispelare inte styrs av sociala faktorer för att fortsätta spela elitfotboll. Patriksson (1987) ansåg däremot att sociala faktorer som kamraters stöttning ger en positiv påverkan till ungdomars fortsättning inom idrott. Här motsäger vår studie Patrikssons (1987) teori om att kamraters stöttning gör att ungdomar fortsätter med idrott. Dock anser vi att Patrikssons (1987) teori mycket väl kan stämma in på vissa idrotter och att den kan stämma beroende på vilken nivå som de tillfrågade är verksamma i. I vår studie är alla deltagare elitungdomsspelare och har höga målsättningar med fotbollen. Därmed anser vi att studiens deltagare prioriterar framgång inom sin idrott och att de sociala faktorerna kommer i andra hand. Avslutningsvis vill vi påpeka att vår tro är att

alla våra deltagare undermedvetet till viss del styrs av sociala faktorer. Den bidragande kraften som en kompis bidrar med i ett lag kan både vara stöttande som i Patrikssons (1987) fall och en kompis kan även bidra med en konkurrenskraft som utvecklar båda parter i relationen. Att vara bäst och komma längst anser vi vara en av drivkrafterna som en elitungdomsspelare drivs av. Konkurrenskraften i en akademiverksamhet bland lagkamraterna är enligt vår erfarenhet en av de största faktorerna till att Stockholms akademiverksamheter är så pass framgångsrika. Därmed anser vi att kamrater är en stor faktor till att ungdomar fortsätter med fotboll på elitnivå men inte när kamrater figurerar som stöttning utan som en konkurrent som spelarna får inspiration från och kämpar mer för att uppnå sina mål. Med detta påstående förstärks vår teori om SDT och elitungdomsspelare. När en individ har en känsla av samhörighet och gemenskap med det övriga spelarna bidrar detta till inre motivation hos individen (Ryan & Deci, 2000).

6.5 Styrkor och svagheter

I kvalitativa forskningsstudier påverkas resultatet av forskarens roll till intervjupersonen/deltagaren. Båda författarna till denna studie är båda aktiva inom Stockholmsfotbollen och är därför bekanta med deltagarna sedan tidigare. Kvalitativa intervjuer ger deltagarna tid till reflektion och på grund av att deltagarna var bekanta med författarna sedan tidigare skapades en trygg, djup och ärlig intervju. Att en deltagare känner trygghet och vågar uttrycka det hen känner har enligt författarna bidragit till ett starkare resultat. Vi anser att ovanstående faktorer har bidragit positivt i vår studie. Däremot är vi medvetna om att de nämnda faktorerna kan bidra negativt i studien.

Resultatet som framtogs under ”föräldrars/kamraters påverkan” anser vi som författare hade förstärkts genom att intervjua deltagarnas föräldrar i frågan. Genom detta tillvägagångssätt anser vi som författare att vi hade fått ett starkare resultat och två olika syner på hur föräldrar påverkar sina barn till att fortsätta i en elitverksamhet. Resultatet som vi framtagit i studien visar endast deltagarnas syn på hur deras föräldrar påverkar deras fotbollsvardag vilket kan uppfattas som en svaghet på grund av att vi anser att en 13-15 årig flicka eller pojke inte vill prata om sina föräldrar på ett negativt sätt och lyfter därmed endast det positiva. En annan svaghet som uppstod under arbetsprocessen med denna studie är att vi som författare insåg att vi valde ett brett område. Det har visat sig vara många olika faktorer som styr ungdomar till att fortsätta med elitfotboll i en akademiverksamhet. De faktorer som vi tidigare förutspådde skulle vara avgörande ansågs av studiens deltagare komma i andra hand och detta bidrog till

att vi som författare fick ändra studiens frågeställningar och studiens syfte under arbetets gång.

6.6 Slutsats

En slutsats är att olika faktorer styr deltagarnas beslut att tillhöra en akademiverksamhet. Det är olika faktorer som styr varje individ, därmed är en slutsats med denna studie att varje individ fungerar olika och styr av olika faktorer för att tillhöra en akademiverksamhet och göra en tidig elitsatsning.

6.7 Fortsatt forskning

Denna uppsats har utvecklat kunskapen och synen på vad som styr ungdomars beslut till att fortsätta spela fotboll i en akademiverksamhet. Uppsatsen har resulterat i att nya frågor kommer att ställas om hur tränare och föreningar ska behålla sina spelare och få dem att utvecklas till elitspelare i framtiden. Som vi nämnt innan har denna studie väckt nya tankar och frågor som inte tidigare har studerats. Vår studie har öppnat nya dörrar till fortsatt forskning om hur ungdomar värdesätter sin elitsatsning. Vi anser att fortsatt forskning och jämförelse mellan könen hade varit intressant. Att studera vad som styr de båda könen i en större och mer utvecklande studie kan utveckla synen på vad som styr ungdomars beslut till att genomföra en tidig elitsatsning. Fortsatt forskning kan även inrikta sig på breddidrotten. Motivation är ett begrepp som deltagarna i studien nämner ofta. Alla deltagare i studien har en motivation och beslutsamhet att lyckas med sin fotboll. Alla deltagare i studien har uppsatta mål med sin fotboll som de kämpar och tränar för att uppnå. En del av deltagarna nämner att de utvecklas mer i en akademiverksamhet än vad de hade gjort i en breddförening. Fortsatt forskning inom detta område kan studera var ungdomarnas inre motivation kommer ifrån och vad elitungdomsspelarna finner motivation.

Vår uppsats har fokuserat på elitungdomsfotbollsspelare och vad som styr dem till fortsatt delaktighet inom fotbollen. Därmed kan det utvecklas ett liknande arbete som studerar ungdomar i breddidrotten och få fram ett resultat som visar vilka faktorer som styr dem till en fortsättning inom deras idrott.

Detta arbete kan användas som grund till fortsatt forskning inom ämnet ungdomar och elitverksamheter och fortsätta forska i våra framställda positiva effekter som medföljer om ett barn tillhör en akademiverksamhet.

Käll- och litteraturförteckning

Clarke, N, J. & Harwood, C, G. (2014) Parenting experiences in elite youth football: A phenomenological study. *Psychology of Sport and Exercise*, 15(5), ss. 528-537.

Coakley, J. J. (1992). Burnout among adolescent athletes: A personal failure or social problem? *Sociology of Sport Journal*, 9, ss. 271–285.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.

Eliasson, I. (2009). *I skilda idrottsvärldar: barn, ledare och föräldrar i flick- och pojkfotboll*. Diss. Umeå: Univ. 2009.

Eliasson, I. & Johansson, A. (2014). Att sluta med idrott. *En analys av avslutsprocessen och varför flickor slutar spela innebandy*. Pedagogiska rapporter, nr 91, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet.

Enoksen, E. (2011). Drop-out rate and drop-out reasons among promising Norwegian track and field athletes. *Scandinavian sport studies forum*, 2, 2011, ss.19-43.

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning, Vetenskapsrådet, Stockholm, 2002.

Franzén, M. & Petersson, T. (2004). *Varför lämnar ungdomar idrotten?: en undersökning av fotbollstjejer och -killar från 13 till 15 år*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Gould, D. & Weinberg, R.S. (2010). *Foundations of sport and exercise psychology*. USA: Human Kinetics.

Hassmén, N. & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder. 1. uppl.* Stockholm: SISU idrottsböcker.

Hill, G. M., & Hansen, G. F. (1988). Specialization in high schools. A new trend? *Clearing House*, 62, ss. 40–41

Jacobsen, D. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring: introduktion till samhällvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Joesaar, H. Hein, V. & Hagger, M. (2011). Youth Athletes perception of autonomy support from the coach, peer motivational climate and intrinsic motivation in sport setting: One-year effects. *Psychology of sport an exercise*, 13(3) ss.257-262.

Keathley, K. Himelein, M. J. Srigley, G. (2013). Youth Soccer Participation and Withdrawal: Gender Similarities and Differences. *Journal of Sport Behavior*, 36(2), ss. 171-188

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2008) *InterViews: Learning the craft of qualitative research interviewing*. Sage publications, Inc.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur, Lund.

Lord, R. L., & Farrington, P. A. (2006). Age-Related differences in the motivation of knowledge workers. *Engineering Management Journal*, 18(3) ss.20-26

Mageau, G. A. & Vallerand, R. J. (2003). The coach-athlete relationship: A motivational model. *Journal of sports science*, 21(11), ss. 883-904.

Patel, R & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Patriksson, G. (1987). *Idrottens barn: idrottsvanor, stress, "utslagning"*. Stockholm: Friskvårdscentrum.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*. 3. ed. California: SagePublications.

Riksidrottsförbundet 2009a *Idrotten vill: idrottsrörelsens idéprogram*. Stockholm: Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet 2009b *Varför idrott och fysisk aktivitet är viktigt för barn och ungdom: fakta och argument*. 7. utg. Stockholm: Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundet (2005) *Idrottens sociala betydelse: en statistisk undersökning hösten 2004*. Stockholm: Riksidrottsförbundet

Robinson, T. T., & Carron, A. V. (1982). Personal and situational factors associated with dropping out versus maintaining participating in competitive sport. *Journal of Sport Psychology*, 4(4), ss.364–378.

Ryan, R. M., La Guardia, G. J., Solky-Butzel, J., Chirkov, V., & Kim, Y. (2005). On the interpersonal regulation of emotions: Emotional reliance across gender, relationships, and cultures. *Personal Relationships*, 12, ss.145-163

Scanlan, T. K., & Lewthwaite, R. (1986). Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: IV. Predictors of enjoyment. *Journal of Sport Psychology*, 8, ss. 25–35.

Thedin Jakobsson, B (2015). *Vilka stannar kvar och varför?: en studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren*. Stockholm : Gymnastik- och idrottshögskolan.

Trondman, M. (2005). *Unga och föreningsidrotten: en studie om föreningsidrottens plats, betydelser och konsekvenser i ungas liv*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomars tävlings- och motionsvanor: en statistisk undersökning våren 2005. (2005). Stockholm: Riksidrottsförbundet

Bilaga 1

Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

- Studien syfte är att öka kunskapen om varför ungdomar fortsätter med elitfotboll genom att utforska ungdomars erfarenhet med elitfotboll.
  - På vilket sätt påverka tränarens roll ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?
  - På vilket sätt påverka föräldrar och kamrater ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?
  - På vilket sätt påverkar tidsfaktorer ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?
  - På vilket sätt påverkar motivation ungdomar till att fortsätta med elitfotboll?

Vilka sökord har du använt?

Soccer+children, soccer+motivation, soccer+dropout, sports+participation, gender+soccer, föreningsidrott, definition+elitidrott, Soccer +parents + inpact, parents+ sport, parents + soccer, Soccer+ youth+ elit, elitsoccer + academy, academy + soccer, development + soccer + elit, development + youth + soccer

Var har du sökt?

GIH:s bibliotekskatalog, Google Scholar, Discovery, Sportdiscus och Pubmed.

Sökningar som gav relevant resultat

Discovery: Soccer and participation
Discovery: Gender and soccer
Discovery: Elit youth soccer participation
Discovery: Elit youth soccer parents
Discovery: Soccer and parents inpact
Google Scholar: Soccer and motivation
Google Scholar: Föreningsidrott och barn och ungdomar

Kommentarer

Att söka litteratur och artiklar till vårt ämne var två sidor av ett mynt då finns tusentals studier gjorda på fotboll men det finns inte många gjorda på elitverksamhet. Många studier som var kopplade till elitverksamhet var svårtolkad och byggde ofta på fystester vilket inte var relevant i vår studie. Gemenom att centrera våra begrepp och vår frågeställning gjorde vi framsteg i vårt litteratur-sökande.

Bilaga 2

Intervjuguide

Syfte:

Studien syfte är att öka kunskapen om varför ungdomar fortsätter med elitfotboll genom att utforska ungdomars erfarenhet med elitfotboll.

Etik:

Intervjun kommer att vara anonym. Deltagaren har rätt till att avstå att svara och avbryta studien när som helst. Intervjun kommer att spelas in och kommer att ta max 60 minuter.

Inledning:

- Hur gammal är du?
- Hur gammal var du när du började spela fotboll? Hur länge har spelat fotboll?
- Hur gammal var du när du började spela fotboll i en elitverksamhet? Hur länge har du varit i en elitverksamhet?
- Berätta hur en ”vanlig” träningsvecka ser ut?

Om fotboll på elitnivå

- Hur kommer det sig att du spelar på den nivå som du gör nu?
  - o Hur kommer det sig att du valde spela fotboll på elitnivå?
  - o Vad är det som gör att du fortsätter med att spela fotboll på elitnivå?
Träningar, tränare, matcher
  - o Vad tror du är anledningen till att ungdomar slutar med fotboll på elitnivå?
- Vad är som driver dig att gå till träningen?

Tränarens roll och kamrater

- Anser du att din tränare hjälper dig att utvecklas till en elitspelare? På vilket sätt?
- Har kamrater ett stort inflytande på dig till att du fortsätter med fotboll på elitnivå, varför/varför inte?
- Har du haft kamrater som har slutat fotboll på elitnivå? Hur tror du att det kommer sig? Beror det på *tränare, träning, matcher*?

Tankar att sluta

- Har det funnits något tillfälle till att du har övervägt till att sluta med fotboll på elitnivå?
  - o Om ja, varför fick du dom tankarna?
  - o Om nej, Vad är som motiverar dig till att fortsätta?

Avslutning

- Vart ser du dig om fyra år? Tror du att kommer att fortsätta med fotboll på elitnivå?
Varför/varför inte?
- Vad tror du att man ska göra för att få ungdomar att fortsätta med fotboll på elitnivå?
- Har du något som du vill tilläga?

Bilaga 3

Tillstånd för att ert barn kan delta i studien vid Gymnastik och idrottshögskolan i Stockholm.

Vi är studenter som utbildar oss till lärare/tränare på Gymnastik och idrottshögskolan i Stockholm. Vi skall skriva C-uppsats inom specialidrotten fotboll.

Genom att undersöka ungas beskrivningar av sina erfarenheter av elitfotboll är syftet i följande studie, att öka kunskapen om varför ungdomar fortsätter respektive slutar med elitfotboll.

För att kunna besvara dessa frågor behöver vi samla in material genom intervju frågor till ditt barn. Exempelvis kan en fråga vara utformad på detta sätt: ”Vad är som driver dig att gå till träningen?” eller ”Vad är det som gör att du fortsätter med att spela fotboll på elitnivå?”

På ert barns skola kommer studien genomföras under perioden november/december 2015. Vi vill med detta brev be er som målsman om tillåtelse att ert barn deltar i en intervju där han/hon berättar hur det är att tillhöra en akademiverksamhet.

Alla barn kommer att garanteras anonymitet. Ert barns skola kommer inte att nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskilja i studien. I enlighet med de etiska regler som gäller är deltagandet helt frivilligt och ert barn får när som helst under studiens gång avsluta sitt deltagande. Om ert barn vill avsluta sitt deltagande i studien behöver han/hon inte förklara varför de väljer att avsluta sitt deltagande. Intervjuerna kommer att genomföras på A***** eller på Gymnastik och idrottshögskolan (GIH). Intervjun kommer ta maximalt 60 minuter.

Vad vi behöver från er är att ni som elevens målsman skriver under detta brev och så snart som möjligt skickar det med ditt barn tillbaka till Anton Gustafsson (Fotbollstränare Svenska Fotbollsakademin och A*****). Sätt en markering i den ruta som gäller för ditt barn:

- Som målsman **ger jag tillstånd** att mitt barn deltar i intervjun
- Som målsmans **ger jag inte tillstånd** att mitt barn deltar i intervjun

Datum .....

.....
Målsmans underskrift

Jag är målsman för

Har ni frågor kring studien eller intervjun kan ni kontakta Anton Gustafsson på följande mailadress och telefonnummer.

Ag*****@*****.***

07*****

Vänlig hälsning

Anton Gustafsson & Simon Serrander

Handledare för studien: Malin Träff Gymnastik och idrottshögskolan.

Mail: Ma***.***@***.***